

नेपाल राजपत्र

भाग ३

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड २०] काठमाडौं, वैशाख २१ गते २०२७ साल [संख्या ३

श्री ५ को सरकार

अर्थ मन्त्रालयको

सूचना

श्री ५ को सरकारले बनाएको तल लेखिएबमोजिमको भन्सार नियमावली, २०२६ सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

भन्सार नियमावली, २०२६

भन्सार ऐन, २०१६ (संशोधनसहित) को दफा ४३ ले दिएको तथा तत्सम्बन्धमा प्राप्त अरु सबै अधिकारहरू प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छः-

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः- (१) यो नियमहरूको नाम "भन्सार नियमावली, २०२६" रहेको छ ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः- विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा-

(क) "ऐन" भन्नाले भन्सार ऐन २०१६ (संशोधनहरूसहित) सम्मनुपर्छ ।

(१)

आधिकारिकता मुद्रा विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२)

नेपाल राजपत्र भाग ३

(ख) “गैर सरकारी गोदाम” भन्नाले भन्सारको नियन्त्रणमा रहेको भन्सार महसूल तिरी माल छुटाई लैजाने गरी मालहरू रहेको कुनै व्यक्ति, कम्पनी, फर्म वा संस्थाको गोदाम सम्झनुपर्छ ।

(ग) “गोदाम मालिक” भन्नाले गैर सरकारी गोदामको धनीलाई सम्झनुपर्छ ।

(घ) “माल वा वस्तुधनी” भन्नाले निकासी पैठारी हुने जुनसुकै माल, वस्तु र सामग्री समेतको मालधनी सम्झनुपर्छ ।

३. भन्सार एजेण्टसम्बन्धी कार्यविधि:- (१) ऐनको दफा ४ को उप-दफा (१) बमोजिम एजेण्टको रूपमा माल वा वस्तु छोडाउने काम गर्न चाहने व्यक्ति, फर्म, संस्था वा कम्पनीले आफ्नो काम गर्ने क्षेत्रसमेत खोली भन्सार विभाग वा सम्बन्धित भन्सार अड्डामा दरखास्त दिनुपर्छ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिमको दरखास्त प्राप्त भएपछि भन्सार विभाग वा भन्सार अड्डाले आवश्यक जाँचबुझ गरी एजेण्टको काम गर्न दिन हुने नहुने कुराको ठहर गर्नेछ र एजेण्टको काम गर्न दिन नहुने ठहराएमा कारणसहित खुलाई सूचना दिनेछ ।

(३) उप-नियम (२) अनुसार एजेण्टको काम गर्न दिन हुने निर्णय भएमा इजाजत दिनु अगावै भन्सार विभाग वा सम्बन्धित भन्सार अड्डाले सम्बन्धित व्यक्तिसंग ऐनको दफा २७ को उप-दफा (२) अनुसार मञ्जूरनामाको अतिरिक्त मनासिव माफिकको नगद धरौट वा बैंक ग्यारेण्टी वा जेथा जमानी लिनेछ ।

(४) भन्सार विभाग वा भन्सार अड्डाले उप-नियम (३) को कार्यविधि समाप्त गरेपछि एजेण्टहुनेसंग प्रत्येक भन्सार अड्डा क्षेत्रमा काम गर्न रु. १,०००।- एक हजार रुपैयाँको दरले दस्तूर लिई अनुसूची १ बमोजिमको इजाजतपत्र दिनेछ । यसरी दिइएको इजाजतपत्र एक आर्थिक वर्षसम्म बहाल रहनेछ ।

तर, एक आर्थिक वर्षको अवधि व्यतीत हुनु अगावै अर्को आर्थिक वर्षको निमित्त रु. १,०००।- एक हजार रुपैयाँ दस्तूर तिरी इजाजतपत्रको नवीकरण हुन सक्नेछ ।

(५) भन्सार विभागले दिइएको इजाजतपत्रले सो इजाजतपत्रमा उल्लिखित क्षेत्र-हरूमा र भन्सार अड्डाले दिइएको इजाजतले सो भन्सार अड्डाको क्षेत्रसम्म कार्य सञ्चालन गर्न पाइनेछ ।

(६) एजेण्टले भन्सारको कार्य सम्पादन गर्न आउँदा आफ्नो इजाजतपत्र हरहमेशा साथैमा राख्नुपर्छ र भन्सारका कर्मचारीले हेर्न चाहेमा सो इजाजतपत्र देखाउनु पर्नेछ ।

(७) उप-नियम (५) अनुसार दिइएको इजाजतपत्र प्राप्तगर्नेहरूको नामावली र ऐनको दफा २७ को उप-दफा (३) बमोजिम कारवाई भै इजाजतपत्र स्थगित वा फिर्ता दिइएकोमा त्यसको सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रा विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(८) ऐनको दफा २७ को उप-दफा (३) अनुसारको कारवाई गर्नु अगावै भन्सार अड्डाको हाकिमले सम्बन्धित एजेण्टलाई आफ्नो व्यहोरा पेश गर्न मनासिव माफिकको मौका दिनुपर्छ ।

४. माल वा वस्तुधनीले मुकरर गर्ने एजेण्ट सम्बन्धमा:— (१) ऐनको दफा ४ को उप-दफा

(३) बमोजिम माल वा वस्तुधनीले आफ्नोतर्फबाट एजेण्ट मुकरर गरी कार्य सञ्चालन गराउन चाहेमा सबै व्यहोरा खुलाई सम्बन्धित भन्सार अड्डामा रु. १।- को टिकट टाँसी दरखास्त दिनुपर्छ ।

(२) उप-नियम (१) अन्तर्गत दरखास्त दिई एजेण्ट मुकरर गर्न खोजिएको व्यक्तिले नियम ३ अनुसार इजाजतपत्र प्राप्त गरेको भएमा सम्बन्धित भन्सार अड्डाले स्वीकृति दिई त्यसको सूचना दरखास्तवालालाई दिनेछ ।

(३) उप-नियम (१) अन्तर्गत दरखास्त दिई एजेण्ट मुकरर गर्न खोजिएको व्यक्तिले नियम (३) अनुसारको इजाजतपत्र प्राप्त गरी सकेको रहेन छ भने भन्सार अड्डाले एजेण्ट बनाउन दिन हुने नहुने कुराको ठहर गर्नेछ र एजेण्ट बनाउन दिन नहुने ठहरेमा कारण खुलाई दरखास्तवालालाई सूचना दिनेछ ।

(४) उप-नियम (३) अनुसार ठहर गर्दा एजेण्ट बनाउन हुने ठहरी सूचना दिइएमा सो व्यक्तिले ऐनको दफा २७ को उप-दफा (२) अनुसार मञ्जूरनामा पेश गरेपछि अनुसूची २ बमोजिमको परिचय पत्र रु. ५।- तिरी प्राप्त गर्नेछ र निजको कार्य समाप्त नहुन्जेल सो परिचयपत्र बहाल रहनेछ । एजेण्टले आफ्नो परिचयपत्र हरहमेशा साथमा राख्नुपर्छ र भन्सार कर्मचारीले हेर्न चाहेमा सो परिचयपत्र देखाउनुपर्छ ।

(५) श्री ५ को सरकारको अड्डाखाना वा श्री ५ को सरकारको कर्मचारीको नाममा पैठारी हुने कुनै सरकारी माल वा वस्तुको हकमा माल छोडाउन आउने सम्बन्धित कर्मचारीलाई ऐनबमोजिम भन्सार सुविधा वा भन्सार महसूल सुविधा पाउने व्यक्तिको माल वस्तुको हकमा निजकोतर्फबाट आउने व्यक्तिलाई वा मालधनीलाई रु. ४००।- सम्मको अरुको माल छुटाउन आउने व्यक्तिलाई यो नियम लागू हुने छैन ।

५. माल वा वस्तु निकासी वा पैठारी गर्दाको प्रज्ञापनपत्रसम्बन्धी कार्यविधि:— (१) भन्सार महसूल लाग्ने वा नलाग्ने जुनसुकै माल वा वस्तु निकासी वा पैठारी गर्दा सम्बन्धित मालधनीले वा निजकोतर्फबाट एजेण्टले अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचाको २ प्रति प्रज्ञापनपत्र भरी सम्बन्धित भन्सार अधिकृतछेउ पेश गर्नुपर्छ ।

तर, गुण्टा, झिटी, भारी नियमबमोजिम भन्सार महसूल सुविधा पाउने माल रु. २००।- दुईसय रुपैयाँभन्दा घटी मोल पर्ने माल वा वस्तु निकासी पैठारी गर्न प्रज्ञापनपत्र भर्न अनिवार्य हुने छैन ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागाबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

(२) स्थानीय भन्सार अड्डाले रु. २००।- दुईसय रुपैयाँभन्दा घटी रकमको निकासी वा पैठारी हुने माल वा वस्तुको दैनिक कच्चावारी अनुसूची ४ को ढाँचामा २ प्रति तयार गरी १ प्रति आफ्नो अड्डामा राखी १ प्रति महीना नाघेको ५ दिनभित्र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागमा पठाउनुपर्छ ।

(३) प्राप्त प्रज्ञापनपत्रमा उल्लेख भएका माल वा वस्तु निकासी वा पैठारी गर्न मनाही भएको रहेछ भने भन्सार अड्डाले ७ दिनभित्र सो माल वा वस्तु फिर्ता लैजान माल-धनीलाई सूचना दिनेछ ।

तर, जङ्गी खरखजाना र पुरातात्विक महत्वको ऐतिहासिक कलात्मक वस्तु प्रचलित नेपाल कानूनबमोजिम फिर्ता पाउनु पर्ने अवस्थामा बाहेक अरु अवस्थामा फिर्ता दिइने छैन ।

(४) थो ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी अनुसूची ३ आवश्यकतानुसार हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

६. मर्मतको लागि माल वा वस्तु लैजाने वा ल्याउने सम्बन्धमा:- (१) कुनै माल वा वस्तु

वा मेशिनरी पार्टपुर्जा मर्मतको लागि नेपाल अधिराज्यको कुनै भागबाट विदेशमा लैजान वा मर्मत गरी विदेशबाट ल्याउन पर्दा सो माल वा वस्तु वा मेशिनरी पार्टपुर्जाको सकेसम्म नम्बर तथा साइजसमेतको पूरा विवरण प्रज्ञापनपत्रमा भरी भन्सार अड्डाको हाकिमछेउ पेश गर्नुपर्छ ।

(२) उप-नियम (१) अनुसार प्रज्ञापनपत्र प्राप्त हुन आएमा भन्सार अड्डाको हाकिमले सो माल वा वस्तु वा मेशिनरी पार्टपुर्जामा लाग्ने भन्सार महसूल धरौटी लिई लैजान दिन सक्नेछ ।

(३) मर्मत गर्न लागेको माल वा वस्तु वा मेशिनरी पार्टपुर्जा चार महीनाभित्र फर्काई ल्याउनु पर्नेछ र सो म्यादभित्र फर्काई ल्याएपछि मर्मत गर्दा लागेको खर्चबमोजिमको मूल्य वा पार्टपुर्जा फेरिएको मूल्यमा भन्सार दरवन्दीबमोजिम महसूल धरौटी रहेको रकमबाट कट्टा गरी बाँकी रकम फिर्ता दिइनेछ ।

(४) भारत, पाकिस्तान र जनवादी गणतन्त्र चीनको तिब्बत क्षेत्रदेखि बाहेक अन्य सन्तुष्टपारका मुलुकहरूमा माल वा वस्तु वा मेशिनरी पार्टपुर्जा मर्मतका लागि पठाउनु पर्ने भए उप-नियम (३) बमोजिमको म्यादमा अन्दाजी लाग्ने परिवहनको म्याद थप गरी दिन सकिनेछ ।

(५) उप-नियम (३) मा उल्लेखित म्यादभित्र मर्मत गरी ल्याउने समय नपुग्ने भएमा सो कुराको सबूत प्रमाण पुर्‍याई मूल भन्सार अड्डाको हाकिमछेउ दरखास्त दिनुपर्छ र मूल भन्सार अड्डाका हाकिमले मुनासिब ठहराएमा ४ महीनामा नबढाई थप म्याद दिन सक्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

28e

(६) उप-नियम (१) मा लेखिएबमोजिम मर्मत गर्न लैजान वा मर्मत गरी ल्याउने माल मनाहीमाल भएमा मूल भन्सार अड्डाका हाकिमछेउ दरखास्त दिई निजले इजाजत दिएमा मात्र त्यस्तो माल ल्याउन वा लैजान सकिनेछ ।

७. निकासी वा पैठारी भएको माल वा वस्तु पुनः निकासी वा पैठारी गर्ने सम्बन्धमा:- (१)

नेपाल अधिराज्यभित्र वा विदेशी राष्ट्रहरूमा लाग्ने हाटबजार, प्रदर्शनी वा मेलामा बिक्री वितरण वा प्रदर्शनीका निमित्त कुनै माल वा वस्तु निकासी वा पैठारी गर्ने परेमा मालधनीले निकासी वा पैठारीको प्रयोजन खुलाई प्रज्ञापनपत्रमा उल्लिखित माल वा वस्तु भन्सार अड्डामा दाखिल गर्नुपर्छ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिम निकासी वा पैठारी हुने माल वा वस्तुमा लाग्ने भन्सार महसूल धरौटी लिइनेछ ।

(३) हाटबजारमा बिक्री वितरण गर्ने निकासी वा पैठारी गरिएको माल वा वस्तुहरू भोलीपल्ट र प्रदर्शनी वा मेलामा बिक्री वितरण वा प्रदर्शनीको लागि निकासी वा पैठारी गरिएको माल वा वस्तुहरू सो प्रदर्शनी वा मेला समाप्त भएको बाटाको भ्यादबाहेक १५ दिनभित्र पुनः पैठारी वा निकासी गर्ने भन्सार अड्डामा दाखिल गरेमा भन्सार अड्डाले फिर्ता पैठारी वा निकासी नभएको माल वस्तुहरूको मात्र धरौटी रहेको महसूल रकम मध्येबाट लाग्ने भन्सार महसूल कटाई बाँकी रकम मालधनीलाई तुरुन्त फिर्ता गर्नुपर्छ ।

(४) हाटबजार, प्रदर्शनी वा मेला लाग्ने स्थान नजिकै मूल वा छोटो भन्सार अड्डा नभएमा मूल भन्सार अड्डाले स्थानीय गाउँ पञ्चायत वा प्रहरी कार्यालयसँग सम्पर्क राखी आफ्नो कर्मचारी सो ठाउँमै पठाई भन्सार महसूल असूल उपर गर्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ ।

(५) ऐनबमोजिम भन्सार सुविधा वा भन्सार महसूल सुविधा प्राप्त भएको व्यक्तिले र श्री ५ को सरकारले पैठारी वा निकासी गर्ने माल वा वस्तुको हकमा यो नियम लागू हुने छैन ।

(६) मिल कारखाना वा औद्योगिक संस्थाहरूले पैठारी गरेको मेशिनरी पार्टपूजाहरू नमिली वा प्रयोगमा ल्याउन नसकी फिर्ता गर्नुपर्ने भै सम्बन्धित विशेषज्ञले गरी दिएको प्रमाणपत्रसहित पैठारी गरेको ३ महीनाभित्र मूल भन्सार अड्डामा दरखास्त दिन आएमा पैठारी बापत लागेको भन्सार महसूल फिर्ता दिइनेछ र त्यस्तो माल वा सामानहरू निकासी गर्ने भन्सार महसूल लाग्ने छैन ।

८. नेपाल अधिराज्यको कुनै भागबाट विदेशको मार्गद्वारा नेपाल अधिराज्यको अर्को भागमा

माल वा वस्तु ल्याउनेसम्बन्धी कार्यविधि:- (१) नेपाल अधिराज्यको कुनै भागबाट

विदेशको मार्गद्वारा नेपाल अधिराज्यको अर्को भागमा कुनै माल वा वस्तु लैजान चाहने

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

मालधनीले माल वा वस्तुका साथै सबै विवरण प्रज्ञापनपत्रमा खुलाई स्थानीय भन्सार अड्डामा पेश गर्नुपर्छ ।

(२) उप-नियम (१) अन्तर्गतको प्रज्ञापनपत्र प्राप्त हुन आएमा नेपाल अधिराज्यको बाटोबाटै माल वा वस्तु लैजान सक्ने यातायातको सस्तो र सजिलो साधन तथा सुविधा छ र भन्सार प्रशासनका दृष्टिले पनि सोही बाटो लैजान उपयुक्त छ भने भन्सार अड्डाका हाकिमले ठानेमा निजले विदेशको बाटो लैजान स्वीकृति दिने छैन ।

(३) भन्सार अड्डाको हाकिमले उप-नियम (२) अनुसार स्वीकृति नदिने अवस्था नभै विदेशको मार्गद्वारा माल वा वस्तु लैजान दिने मनासिव देखेमा त्यस्तो माल वा वस्तुको लाग्ने भन्सार महसूल लगत भै धरौट वा सो बापत माथवर व्यक्ति जमानी वा जेथा जमानी लिई त्यस्तो माल वा वस्तुको फिरिस्त खुलाई भन्सार अड्डाको सील लगाई सो माल वा वस्तु नेपाल अधिराज्यको कुनै भागबाट विदेशको मार्गद्वारा नेपाल अधिराज्यको अर्को भागमा लैजाने गरी निर्दिष्ट स्थानमा पुर्‍याउन लाग्ने बाटाको म्याद तोकी दिनेछ ।

(४) भारतमा केन्द्रीय अन्तः शुल्क लाग्ने वा भारतमा पैठारी गर्न निषेध गरिएका माल वा वस्तु भारतको बाटो गरी नेपाल अधिराज्यको एक भागबाट अर्को भागमा लैजान परेमा मालधनीले नेपाल-भारत वाणिज्य तथा परिवहन सन्धि अन्तर्गतको स्वीकृत कार्य प्रणालीको रीत पुर्‍याई लैजान पर्नेछ ।

(५) उप-नियम (३) सम्बन्धी कार्यप्रणाली व्यवस्थित गर्न श्री ५ को सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी आवश्यक शर्तहरू तोकी दिन सक्नेछ ।

(६) निकासी गर्न अनुमति दिने भन्सार अड्डाले गरी दिएको निस्सा माल वा वस्तुको साथै पेश हुन नसकी रेल्वेको विल्टीको नक्कल वा रसीद पेश हुन आएमा पैठारी हुन आएको माल वा वस्तु सो विल्टी वा रसीदसित भिडेमा भन्सार अड्डाले भन्सार महसूल नलिई छाडी दिनेछ र ७ दिनभित्र फिरिस्त र विल्टी वा रसीद निकासी गर्न अनुमति दिने भन्सार अड्डामा आवश्यक कारवाईको निमित्त पठाई दिनुपर्छ ।

तर, निकासी गर्न अनुमति दिएको भन्सार अड्डाले दिएको निस्सा वा विल्टी माल वा वस्तु पैठारी हुने भन्सारमा दाखिल भैसकेको रहेनछ भने पैठारी बापतको भन्सार महसूल धरौट वा जमानत लिईकन मात्र माल वा वस्तु छाडिनेछ ।

(७) निकासी गर्न अनुमति दिने भन्सार अड्डाले उप-नियम (६) अनुसार सूचना प्राप्त भै धरौट फिर्ता वा जमानत रद्द गरी दिनु हुने अवस्था देखेमा धरौटी तुरुन्त फिर्ता वा जमानत रद्द गरी दिनुपर्छ ।

तर, निकासी गर्न अनुमति दिइएको माल सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा पैठारी भएको नदेखिएमा पैठारी नभएको मालको लाग्ने भन्सार महसूल धरौटी रकमबाट कट्टी हुनेछ । जमानतमा छाडेको भए सो रकम ७ दिनभित्र असूल उपर गरिनेछ ।

आधिकारिकतापूर्ण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

६. विलविजकको नक्कल पेश गर्न बाध्यता:- मालधनी वा निजको एजेण्टले रु, ४००।- चारसय पैसाभन्दा बढी मोल पर्ने माल वा वस्तुको विलविजकको नक्कल प्रज्ञापनपत्रसाथै पेश गर्नुपर्छ ।

१०. जफत भएको माल लिलाम गर्ने कार्यविधि:- (१) भन्सार अड्डाले ऐनबमोजिम जफत भएको मालहरू नजिकको कुनै अड्डा वा स्थानीय पञ्चायतलाई साँझो राखी लिलाम बिक्री गर्नेछ ।

(२) भन्सार अड्डाले जफत भएको मालमध्ये सुन, चाँदी, ज्वाराहात भए त्यसका चलन चल्तीको हिसाबबाट नगद लिई नेपाल राष्ट्र बैंक वा नेपाल राष्ट्र बैंक नभएको ठाउँमा स्थानीय माल अड्डामा र इजाजत लिई मात्र बिक्री गर्न पाइने वस्तु वा अमूल्य खनिज पदार्थ भएमा त्यस्तो वस्तु वा पदार्थ श्री ५ को सरकारले समय समयमा तोकी दिएको स्थानमा दाखिल गर्नुपर्छ ।

(३) माल अड्डा वा अन्यत्र दाखिल भएको माल वा वस्तुको मोल सम्बन्धित भन्सार अड्डाको खेस्तामा दाखिल गराउने वा लगत कट्टागरी मिह्ला गरी दिने सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारले निर्णय गरेबमोजिम हुनेछ ।

(४) भन्सार अड्डाले ऐनबमोजिम जफत वा कब्जा गरेका माल वा वस्तुमध्ये सङ्गे वा गल्ने वा पुरानो भै मूल्य घट्न जाने वा गाई गोरू खसी बोका बाख्रा वा यसै किसिमका अरु जनावर वा चरा चुरुङ्गी रहेछ भने आफूकाहाँ दाखिल भएको दिन वा भोलीपल्ट र त्यस्तो माल वा वस्तुबाहेक अरु माल वा वस्तु भए ३० दिनको सूचना टाँस गरी स्थानीय पत्रपत्रिका भए सो पत्रपत्रिकामा प्रचार गराई उप-नियम (१) बमोजिम लिलामद्वारा बिक्री गर्नेछ ।

(५) श्री ५ को सरकारले जफत भएको माल वा वस्तुमध्ये सरकारी प्रयोगमा लिन सकिने माल वस्तुहरू लिलाम नगर्ने स्थानीय भन्सार अड्डालाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(६) जफत हुन आएका माल वा वस्तुमध्ये यातायातका साधन जस्तै-मोटर, मोटरसाइकल, साइकल, ट्रक, जीप, ट्राक्टर, गाडा आदिको हकमा उपयोगमा नल्याउने गरी मुद्दा किनारा नलागेसम्म भन्सार अड्डाकै कब्जामा राख्ने वा त्यस्ता मालवस्तुको जफत भएकै अवस्थाको मूल्य कायम गरी भन्सार अड्डाका हाकिमले पत्याएका मानिसलाई जेथाजमानी वा धनजमानी लिई जिम्मा दिन सक्नेछ ।

११. गैर सरकारी गोदाम:- (१) कसैले श्री ५ को सरकारको पूर्व स्वीकृतिबिना गैर सरकारी गोदाम राख्न हुँदैन ।

(२) कसैले गैर सरकारी गोदाम राख्न चाहेंमा प्रस्तावित गोदामको लगतइष्टमेट तथा स्थान खुलाई स्थानीय भन्सार अड्डामा दरखास्त दिन सक्नेछ । र स्थानीय भन्सारअड्डाले आफ्नो राय ठहर साथ श्री ५ को सरकारछेउ पेश गर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१२. गैर सरकारी गोदाममालिकको दायित्वः— (१) गैर सरकारी गोदाममालिकको दायित्व देहायबमोजिमको हुनेछः—

- (क) गोदाम मालिकले रु.१०,०००।— दशहजारसम्मको बैंक ग्यारेण्टी वा जेथा जमानी दिने ।
- (ख) गोदाममा रहेको माल वा वस्तुको सुरक्षाको व्यवस्था गर्ने ।
- (ग) गोदाममा सम्बन्धित भन्सार अड्डाको सील र ताल्चा साबूत राख्न लगाउन व्यवस्था गर्ने ।
- (घ) गोदाममा रहेको माल वा वस्तुको मोल र लगत खुलाई स्वेस्ता राख्न आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- (ङ) भन्सार अड्डाले स्वीकृति दिएको, माल वा वस्तु मात्र राख्ने व्यवस्था गर्ने ।
- (च) भन्सार अड्डाको पूर्व स्वीकृतिबिना माल वा वस्तु नझिक्ने ।
- (छ) गोदाममा रहेको माल वा वस्तुको मोलसहितको फिस्ट तयार गरी भन्सार अड्डाको कर्मचारीको सही गराई राख्ने ।
- (ज) भन्सार अड्डाले खोली डेलिभरी दिई सकेको माल वा वस्तु गोदाममा फेरि राख्न नदिने व्यवस्था गर्ने ।
- (झ) भन्सार अड्डाबाट जाँच नगराई गोदाममा रहेको वा रहनआउने माल वा वस्तु नखोल्ने वा खोल्न नपाउने व्यवस्था गर्ने ।

(२) श्री ५ को सरकारले उप-नियम (१) मा लेखिएका दायित्वहरूका अतिरिक्त अरु शर्तहरू सामान्य रूपमा वा विशेषरूपमा सबै गैर सरकारी गोदाम वा कुनै खास गैर सरकारी गोदामका हकमा नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचनाद्वारा तोकी दिन सक्नेछ ।

१३. सरकारी वा गैर सरकारी गोदाममा माल वा वस्तु राख्नपर्ने अवस्थाः— (१) भन्सार अड्डाले निकासी वा पैठारी गर्न ल्याएको माल वा वस्तुको लाग्ने भन्सार महसूल नबुझाएमा त्यस्तो माल वा वस्तुको तौल र विवरण खुलाई ठाउँ भए सरकारी गोदाममा र ठाउँ नभए गैर सरकारी गोदाममा राख्न लगाई सरकारी गोदाममा राखेकोमा मालधनी वा निजको एजेण्टलाई निस्सा दिनुपर्छ ।

तर, त्यसरी गोदाममा राखिएको माल वा वस्तुको हकमा चोरी भै दैवी परी वा कुनै व्यहोराले नासिएमा वा नोक्सानी भएमा श्री ५ को सरकार जवाफदेही हुने छैन र गैर सरकारी गोदाममा माल वस्तु राख्दा श्री ५ को सरकारले निर्धारित गरेको भाडा माल वा वस्तुधनीले तिर्नु पर्नेछ ।

(२) मालधनी वा निजको एजेण्टले उप-नियम (१) अनुसार निस्सा पाएको ७ दिनभित्र भन्सार महसूल बुझाई गोदामबाट माल वा वस्तु उठाई लैजान पर्छ ।

आधिकारिकता सुदमा विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१४. डेमेरेज र तत्सम्बन्धी कार्यविधि:- (१) माल वा वस्तु गोदाममा रहेको मितिले ७ दिन-

सम्म डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) लाग्ने छैन ।

(२) उप-नियम (१) मा तोकिएको अवधिभित्र माल वा वस्तु नछुटाइएमा आठौं दिनदेखि तल लेखिएबमोजिम डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) लाग्नेछ ।

(क) प्रातिदिनको प्रति के.जी. रु. १०३ तीनपैसा ।

(ख) एक के. जी. भन्दा घटी अंशको रु. १०३ तीनपैसा ।

(ग) २०० के. जी. भन्दा बढी वजन भएको मोटरगाडी, ट्र्याक्टर र मेशिनरी आदि-को मूल्यको अनुपातमा प्रतिहजारको प्रतिदिनको रु. १।- एक रुपैयाँ ।

(३) एक चलानीमा एकै पटक एक जनाका नाममा आएको माल वा वस्तु जतिसुकै अदत भए पनि एकै वजन मानी डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) निर्धारण गरिनेछ ।

(४) उप-नियम (२) मा जेसुकै लेखिएका भए तापनि श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित सूचनाद्वारा माल वा वस्तुको वर्गीकरणसमेत गरी वा नगरी साधारण वा विशेषरूपमा डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) को दर परिवर्तन गर्न वा तोक्न सक्नेछ ।

(५) श्री ५ को सरकार वा सरकारीस्तरमा निकासी पैठारी हुने माल वा वस्तुमा डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) लाग्ने छैन ।

तर, ऐनको दफा ६ को उप-दफा (३) अन्तर्गत भन्सार सुविधा वा भन्सार महसूल सुविधा प्राप्त व्यक्तिका हकमा डेमेरेज छुट् हुने छैन ।

(६) सम्बन्धित भन्सार अड्डाका हाकिमले मिह्ला दिनुपर्ने खास कारण देखेमा वा दिन पर्ने ठहरेमा निकासी वा पैठारी हुने माल वा वस्तुको हकमा सम्पूर्ण वा आंशिक रूपमा डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) मिह्ला दिन सक्नेछ । त्यस्तो मिह्ला दिएको सूचना भन्सार अड्डाका हाकिमले यथाशिघ्र भन्सार विभागमा दिनुपर्छ ।

(७) कुनै पार्टीले डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) लागेको १५ दिनभित्र पनि माल वा वस्तु छुटाउन नआएमा वा भन्सार महसूल र डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) माल वा वस्तुको मोलभन्दा बढी हुन गएको छ वा हुने सम्भावना छ भन्ने स्थानीय भन्सार अड्डालाई लागेमा भन्सार अड्डाले सो कुराको सूचना सम्बन्धित पार्टीलाई र त्यस्तो माल वा वस्तु पठाउने व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीलाई दिनुपर्छ ।

(८) उप-नियम (७) अनुसारको सूचना प्राप्त भएमा सम्बन्धित व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीले ७ दिनभित्र सम्बन्धित पार्टीलाई लाग्ने भन्सार महसूल र डेमेरेज (विलम्ब शुल्क) समेत तिर्न लगाई सो माल वा वस्तु भन्सार अड्डाबाट उठाई लैजा : र.र.-उन चाहिने व्यवस्था गर्नुपर्छ ।

(९) उप-नियम (८) अनुसारको प्रबन्ध गर्न नसकेमा सम्बन्धित व्यक्ति फर्म

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

संस्थामा कम्पनीले लागेको डेमरेज (विलम्ब शुल्क) समेत तिरी भन्सारबाट माल वा वस्तु फिर्ता लैजानुपर्छ ।

१५. पार्सल भन्सारमा दाखिल गर्नुपर्ने:- (१) स्थानीय हुलाकले कसैको नाममा पार्सलबाट कुनै माल वा वस्तु आएमा पार्सल पाउने व्यक्तिलाई सो कुराको सूचना दिई सो पार्सल स्थानीय भन्सार अड्डामा पठाउनुपर्छ ।

(२) कसैले नेपाल अधिराज्यको हुलाकबाट विदेशमा पार्सलद्वारा माल वा वस्तु निकासी गर्न चाहेमा स्थानीय भन्सार अड्डामा जँचाई भन्सारको निस्सासाथ ल्याएमा मात्र हुलाकले त्यस्ता पार्सल बुझी चलान गर्नुपर्छ ।

(३) डेलिभरी नभएका पार्सलहरू सम्बन्धित हुलाकमा फिर्ता पठाइनेछ ।

१६. माल वा वस्तु पाउनेको नाम र ठेगाना स्पष्ट हुनुपर्ने:- नेपाल अधिराज्यभित्र कुनै तवरले पठाएको माल वा वस्तु पाउनेको नाम र ठेगाना स्पष्ट हुनुपर्छ ।

(२) स्थानीय भन्सार अड्डाले माल वा वस्तु पाउनेको नाम र ठेगाना स्पष्ट गराउन माल वा वस्तु पठाउने व्यक्ति फर्म संस्था वा कम्पनीलाई अनुरोध गर्दा पनि सो हुन नसकेमा नियम १४ को उप-नियम (७) र (८) मा उल्लेखित कार्यविधि अपनाउनु पर्छ ।

१७. भन्सारअड्डा खोल्ने र बन्द गर्ने:- (१) भन्सार अड्डाका हाकिमले भन्सार अड्डा खोल्ने र बन्द गर्ने समय तोकी सर्वसाधारणको जानकारीका लागि भन्सार अड्डाको सूचना पाटीमा सूचना टाँसी दिनुपर्छ ।

(२) भन्सार अड्डाका हाकिमले सार्वजनिक विदाका दिनमा वा भन्सार अड्डा बन्द रहेको समयमा माल वा वस्तु छाड्न पर्ने विशेष अवस्था देखेमा अड्डा खोली माल वा वस्तु छाड्न लगाउन सक्नेछ ।

१८. प्रतिलिपि दस्तूर:- कुनै व्यक्तिले कुनै प्रमाणपत्र लिन वा भन्सार अड्डाका अरु कागजात-हरूको प्रतिलिपि लिन चाहेमा ऐन र यी नियमहरूमा अन्यथा उल्लेख भएदेखि बाहेक प्रत्येक कागजको रु. ११- को दल्ले दस्तूर लाग्नेछ ।

१९. भन्सार महसूल लागे वा नलागेको निस्सा दिन बाध्यता:- (१) भन्सार अड्डाले निकासी वा पैठारी हुने माल वा वस्तुको भन्सार महसूल र अन्य लाग्ने दस्तूर मालधनीसंग असूल उपर गरी निस्साको रूपमा अनुसूची ५ बमोजिमको रसीदको प्रतिलिपि बनाई दोस्रो प्रति मालधनीलाई दिई पहिलो प्रति लेखा परीक्षणका निमित्त सिलसिलेवार नम्बर मिलाई आफ्नो अड्डामा राख्नुपर्छ ।

(२) ऐनको दफा ६ को उप-दफा (३) अन्तर्गत भन्सार सुविधा वा भन्सार महसूल सुविधा प्राप्त गर्ने व्यक्तिका हकमा पेश हुन आएका प्रज्ञापनपत्रको प्रतिलिपि निस्साको रूपमा माल वा वस्तुको धनीलाई दिइनेछ ।

आधिकारिकता ~~४२~~ विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-१

(नियम ३(४) संग सम्बन्धित)

श्री ५ को सरकार

..... भन्सार विभाग । भन्सार कार्यालय नेपाल

मिति:-

एजेण्टको रूपमा काम गर्न दिइने

इजाजतपत्र

..... वाटो गरी विभिन्न व्यक्ति, फर्म, संस्था वा कम्पनीको निकासी वा पैठारी हुने माल वा वस्तु त्यस्ता व्यक्ति फर्म, संस्था वा कम्पनीको एजेण्टको रूपमा नियम-बमोजिम भन्सारबाट जाँच गराई पठाउने वा छोडाउने काम गर्न निम्नलिखित व्यक्ति, फर्म, संस्था वा कम्पनीलाई यो इजाजतपत्र दिइएको छ ।

भन्सार विभागको निर्देशक

भन्सारको हाकिमको

दस्तखत:-

नाम:-

दर्जा:-

एजेण्टहुने मानिस भएमा

एजेण्टहुनेको फोटो र सो फोटोमा
भन्सारको हाकिमको दस्तखत

एजेण्टहुनेको नाम थर:-

स्थायी ठेगाना:-

हालको ठेगाना:-

एजेण्टहुने फर्म, संस्था वा कम्पनी भएमा

फर्म, संस्था वा कम्पनीको मुख्य अधिकारीको

दस्तखत:-

पूरा नाम:-

फर्म, संस्था वा कम्पनीको नाम:-

पूरा ठेगाना:-

श्री ५ को सरकारमा दर्ता भएका नम्बर:-

आधिकारिकता मुद्रा विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(१२)

नेपाल राजपत्र भाग ३

अनुसूची-२

(नियम ४(४) संग सम्बन्धित)

श्री ५ को सरकार

..... भन्सार अड्डा माल वा वस्तुधनीको
सिलसिलेवार नम्बर नाम थर:-
परिचयपत्र वतन:-
सम्बन्धित एजेण्टको इजाजतपत्र तं. एजेण्ट हुनेको
नाम थर:-
वतन:-
दस्तखत:-

एजेण्टको फोटो, सो फोटोमा माल वा
वस्तुधनीको
दस्तखत:-

निकासी पैठारी हुन आएको माल छुटाई लैजाने कामको निमित्त यो परिचयपत्र दिइएको छ ।

परिचयपत्र दिने अधिकारीको

नाम:-

दर्जा:-

मिति:-

आधिकारिकता ४४४ विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(नियम ५(१) संग सम्बन्धित)

(दृष्टव्यः— यो पछाडि लेखिएका कुराहरू पढी बुझी मात्र भर्नुपर्दछ)

१. श्री ५ को सरकार भन्सार भड्डा
२. माल वा वस्तु निकासी वा पैठारी के गरेको ?
३. (क) निकासीभए, जानेमाल कुन मुलुकमा जाने हो ?
(ख) पैठारीभए, आएकोमाल कुन मुलुकबाट आएको हो ?
४. मालको विवरण

[illegible]

रसीद नं.

जाँचकीको सही

ठीक दुरुस्त छत् ।

हाकिम वा तहरिरको सही

महसूल बुझ्नेको सही

वृक्षाङ्गला भनी सही गर्दछु ।

..... र

हिसाब जाँचगर्नेको सहो

आधिकारिकता मुद्रण ~~बिभा~~ बाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

प्रज्ञापनपत्र भर्दा ध्यानदिनुपर्ने कुराहरू

१. निकासीगर्ने वा पैठारीगर्ने मालधनीले पठाउने वा झिकाएको मालको विवरण भर्ने फारामलाई प्रज्ञापनपत्र भन्दछन् । तर (क) गुण्टा झिटीको नियमबाट भन्सार छुट्ने माल र (ख) २०० रुपैयाँभन्दा घटी मोल पर्ने माल निकासी वा पैठारी गर्दा यो फाराम भर्नु पर्दैन ।
२. मालधनीले भन्सारमा माल खोल्नु अगावै यो प्रज्ञापनपत्रको नं. १ देखि नं. ५ सम्मको महल भरी (भरसक विल विजक, इन्स्योरेन्स पलिसी, बैंक ड्राफ्ट र रेल्वे रसीद) साथै पेश गर्नुपर्छ ।
३. नं. १ मा श्री ५ को सरकार पछाडिको खालि ठाउँमा भन्सारको नाम लेख्नुपर्छ ।
४. नं. २ को चारकुने कोष्ठमा निकासी गर्नेभए निकासी र पैठारी गर्नेभए पैठारी भनी लेख्नुपर्छ ।
५. नं. ३ को प्रश्न पछाडिको खाली ठाउँमा मुलुक अर्थात् देशका नाम लेख्नुपर्छ शहरका नाम लेख्न हुँदैन ।
६. नं. ४ को महल १. बाकस, टोकरी, गुण्टा, झोला, टाड्डु, शुकेश इत्यादिलाई अदत भनिन्छ । ती मध्ये के के हो बुत्ताउनुपर्छ एउटै अदतमा धेरै किसिमका वस्तु रहन सक्ने हुनाले महल नं. २ र ३ मा क्रमैसँग प्रत्येक अदतका वस्तु छुट्टै देखिने गरी पूरा विवरण साथ लेख्नुपर्दछ । एक अदतको पूरा विवरण लेखी नसकी दोस्रो अदतको विवरण लेख्नु हुँदैन ।
७. मालको नाप वा तौल वा संख्यालाई परिमाण भनिन्छ । नाप वा तौल अङ्कमा लेखी अक्षरले त्यसको नाम जनाउनुपर्दछ, जस्तो-११० मन, ६२० पाउण्ड, १००० गोटा इत्यादि ।
८. मालधनीले प्रज्ञापनपत्रको महल नं. ५ सम्म भरेपछि जाँचकीले माल जाँची भन्सार महसूलको दरवन्दीबमोजिम नं. ६-९ सम्म भर्नुपर्दछ ।
९. केही गरी मालधनीले लेखीदिएबमोजिमको माल पूरा नभै घट्न गएमा सो कुरा हाकिमको सामुन्ने आई मालधनी र जाँचकीले भर्नुपर्दछ । सो भरेपछि हाकिमले गई हेरी मनासिव देखिएमा कैफियतखण्डमा सो व्यहोरा जनाई ससिछापसमेत गर्नुपर्छ । त्यस्तोमा पक्राउ हुने छैन । महसूलको हकमा भएको मालको दरवन्दीबमोजिम मात्र लाग्नेछ ।
१०. मालधनीले आफ्नो मालको एकिन घोषणा गर्न नसकेमा हाकिमछेउ व्यहोरा सुनाई हाकिमको सामुन्ने माल ठीक घोषणा गर्नुपर्छ ।

आधिकारिकता विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(नियम ५(२) संग सम्बन्धित

फुटकर निकासी पैठारी

द्रष्टव्यः— यसको पछाडि लेखिएका कुराहरू पढी बुझी मात्र यो फाराम
भर्नपर्दछ ।

१. श्री ५ को सरकार भत्तार अह्वा

२. माल निकासी वा पैठारी के गरेको ?

३. मालको विवरण

मालको नाम	परिमाण	मोल रु. मा	सङ्केत नं.	महसूल दर	जम्मा महसूल	रसीदको सि. नं.	कैफियत
१	२	३	४	५	६	७	८

जाँचकीको सही

हाकिम वा तहरिरको सही

मिति

बझी लिनेको सही

हिसाबचेकगर्नेको सही

आधिकारिकता मुद्रा विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

फुटकर निकासी पैठारीको फाराम भर्दा ध्यानदिनुपर्ने कुराहरूपरिभाषा र भर्ने नियम

१. यो फाराम भन्सार अड्डाका कर्मचारीले भर्नुपर्दछ । रु. २००१- दुइसय रुपैयाँभन्दा घटी मोल पर्ने माल वा वस्तुको निकासी वा पैठारीलाई फुटकर निकासी पैठारी भनिएको छ ।
२. निकासीहुने वस्तुहरू र पैठारीहुने वस्तुलाई एउटै फाराममा लेख्नु हुँदैन दुबै अलग अलग फाराममा लेख्नुपर्दछ ।
३. नं. २ को चारकुने कोठाभित्र निकासी भएको भए निकासी र पैठारी भएको भए पैठारी भनी अक्षरले लेखिदिनुपर्दछ ।
४. एकदिनभर भएका निकासीको प्रत्येक वस्तु वा माल लेखी त्यसको जम्मा जोड (परिमाण मोल र महसूलको) गरी सकेर मात्र कुनै एक मालको नाम लेख्नुपर्दछ । त्यसपछि सोही रीतले क्रमानुसार सबै मालको नाम लेखी भर्नुपर्दछ । पैठारीको लेखा पनि सोही रीतले भर्नुपर्दछ ।
५. नं. ४ को महल नं. ७ मा फुटकर निकासी वा पैठारी गर्दा प्रत्येक वस्तुलाई काटेको रसीदको सि. नं. लेख्नुपर्छ त्यसलाई लेखा विराम चिह्नले प्रत्येकलाई छुट्याई लेख्नुपर्दछ । लेखा ठाउँ नपुगे कैफियत महलमा पनि लेख्ने हुन्छ ।
६. कैफियत महलमा खास विशेष कुरा भए मात्र लेख्नुपर्दछ ।
७. यो फुटकर फाराम (निकासी तथा पैठारी दुबैको) प्रत्येक दिन बेलुका तयार गरी उक्त दिनभरिको जम्मा प्रज्ञापनको साथै साखी वा नत्थी गरी प्रज्ञापनपत्र र फुटकर फारामको १।१ प्रति सकभर भोलिपल्ट नभए ३ दिनभित्र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागमा पठाउनु पर्दछ । त्यसरी पठाउँदा एक पटक गिन्ती गरी प्रज्ञापनको थान र फुटकर फारामको थानसमेतको संख्या किटी चलानी साथै पठाउने गर्नुपर्दछ ।

(नियम १६ (१) संग सम्बन्धित)

श्री ५ को सरकार

भंसार अड्डा

मिति:—

अहाँबाट ठारी गरिएको वा निकासी गरिएको हो ?

सो मुलुक र स्थान समय विहान, दिउँसो, बेलका, बजे

साधन	अदतको संख्या तथा विवरण	मालको विवरण संकेतसहित	परिमाण	मोल	दर	जम्मा महसूल

कूल जम्मा महसूल अक्षरेपी.....महसूल बुझाउनेको सही.....
जांचकोको सहीहाकिमको सही.....

आज्ञाले-

हरिहर जंग थापा

श्री ५ को सरकारको का. म. सचिव ।

आधिकारिकता ~~सुदूर~~ विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

श्री ५ को सरकार

प्रर्थ मन्त्रालयको
सूचना

श्री ५ को सरकारले भूमि प्रशासन ऐन, २०२४ लागू भएका जिल्लाहरूमा मालपोत विभाग अन्तर्गत जिल्ला मालपोत कार्यालय खडा गरेको छ र भूमि प्रशासन ऐन, २०२४ अन्तर्गत भूमि प्रशासकलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये मालपोत असुल गर्ने तथा सो सम्बन्धी अन्य काम कारवाई गर्ने अधिकार स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२२ को दफा ७ को उप-दफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मालपोत कार्यालयका प्रमुख अधिकारीलाई प्रदान गरेको छ ।

यही २०२६ साल मार्ग १५ गतेदेखि भूमि प्रशासन ऐन, २०२४ लागू गरिएका कंचनपुर, बाँके, सवलपरासी र सर्लाहीसमेत चारजिल्लाका साविक माल अड्डाको दरबन्दी तथा उक्त अड्डामा काम गरिरहेका कर्मचारीहरूलाई नै तत् तत् जिल्लामा खडा भएको मालपोत कार्यालयमा यथावत कायम राखी काम गराई रहन पनि यसै सूचनाबाट आदेश दिएको छ ।

आज्ञाले-

हरिहरजङ्ग थापा

श्री ५ को सरकारको का. म. सचिव ।

श्री ५ को सरकार

प्रर्थ मन्त्रालयको
सूचना

भन्सार ऐन, २०१६ को दफा ६ को उप-दफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले लुम्बिनी अञ्चल जिल्ला गुल्मी अन्तर्गत ग्वाघा गाउँ पञ्चायतको खाने पानी योजनाको लागि झिकाई ल्याइने विभिन्न साईजका जि. आई. पाईप र सो जडान गर्दा लाग्ने अन्य सामानहरू जम्मा मूल्य रु. १५,०००। (पन्द्रहजार रूपैयाँ) सम्मको सामानमा लाग्ने भन्सार महसूल पूर्ण रूपले नलिने गरी छुट् दिएको छ ।

आज्ञाले-

हरिहरजङ्ग थापा

श्री ५ को सरकारको का. म. सचिव ।